

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI ERTAKTERAPIYA ORQALI TARBIYALASH USULLARI

Murodova Farangis G'anisherovna

Alfraganus universiteti "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Samatova Zarina

"Boshlang'ich ta'lim" yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ertaklarning terapevtik ta'sirini ochib beradi. Ertakterapiya yordamida bolalarning ma'naviy olamini boyitish, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish va psixologik muammolarni bartaraf etish usullari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Ertakterapiya, ma'naviy tarbiya, boshlang'ich sinf, psixologik rivojlanish, ertaklar.

Аннотация: В статье рассматривается терапевтическое воздействие сказок на обучение учащихся начальной школы. Сказкотерапия исследует способы обогащения духовного мира детей, развития социальных навыков и преодоления психологических проблем.

Ключевые слова: Сказкотерапия, духовное воспитание, начальная школа, психологическое развитие, сказки.

Abstract: This article reveals the therapeutic effect of fairy tales in the education of primary school students. Methods of enriching the spiritual world of children, developing social skills, and eliminating psychological problems using fairy tale therapy are considered.

Keywords: Fairy tale therapy, spiritual education, primary school, psychological development, fairy tales.

Ertakterapiya (yoki arteterapiya) bolalarda psixologik va emotsional rivojlanishni qo'llab-quvvatlashda, shuningdek, ularning ijtimoiy va kognitiv ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu terapiya bolalarga o'z his-tuyg'ularini ifodalash, stressni kamaytirish va turli muammolarni hal qilishda yordam beradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ertaklar tarbiya jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Ertaklar nafaqat bolalar dunyoqarashini boyitadi, balki ularning ichki

hissiyotlarini tartibga solib, hayotdagi muhim qadriyatlarni tushunishlariga yordam beradi. Ertakterapiya bugungi kunda bolalar psixologiyasi va pedagogikada innovatsion yondashuv sifatida qabul qilinmoqda. Shu munosabat bilan mazkur maqolada ertakterapiya usullari va uning tarbiyaviy ahamiyati tahlil qilinadi.

Bolalar ko'pincha o'z his-tuyg'ularini so'z bilan ifodalay olishmaydi. Ertakterapiya ular uchun o'zlarini san'at yoki boshqa ijodiy vositalar orqali ifodalash imkoniyatini beradi. Bu, o'z navbatida, bolalarga stressni kamaytirish va ichki his-tuyg'ularini anglashda yordam beradi.

Ijodiy faoliyatlar, masalan, rasmlar chizish, loydan yoki boshqa materiallardan shakllar yasash, bolalarga muammolarni yechish va kreativ fikrlashni o'rgatadi.

Guruhda yoki terapevt bilan ishlash orqali bolalar ijtimoiy aloqalar o'rnatish, hamkorlik qilish, jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

San'at orqali bolalar o'zlarining yaratuvchanliklarini kashf etib, o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradilar.

Bundan tashqari, ertakterapiya bolalarda stress va tashvishlarni kamaytirish, o'z his-tuyg'ularini yaxshiroq tushunish va ularga qanday munosabatda bo'lishni o'rganish uchun samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, ertakterapiya, ayniqsa, bolalarning ruhiy sog'lig'ini saqlash va ularning rivojlanishida katta rol o'ynaydi.

Bolalar ko'pincha o'z hissiyotlarini so'z bilan ifoda qilishda qiynaladilar.

Terapevtik ertaklar ularga o'zlarini qahramonlar orqali tanib olish imkonini beradi. Masalan, qo'rquv, o'ziga ishonchsizlik yoki yangi muhitga moslashish kabi muammolar ertaklar orqali samarali yengib o'tiladi.

Ertak qahramonlari bolalarga murakkab vaziyatlarda qanday harakat qilishni o'rgatadi. Masalan, do'stlik, halollik va qadr-qimmat kabi qadriyatlar ertak syujetlari orqali bolalarga singdiriladi. Ular ijtimoiy muhitda o'zini tutish qoidalarini bilib olishadi.

Ertakterapiya nafaqat tarbiyaviy, balki rivojlantiruvchi vosita sifatida ham samarali hisoblanadi. Ertaklarni eshitish va qayta hikoya qilish jarayoni bolaning so'z boyligini oshiradi, nutqining ifodaviyligini kuchaytiradi va mantiqiy fikrlashini rivojlantiradi.

Ota-onalar bolalariga ertak o'qib berish orqali ularga nafaqat ma'naviy ta'sir

ko'rsatadilar, balki o'zaro bog'liqlikni ham mustahkamlaydilar. Bu bolaga o'zini sevgi va e'tibor markazida his qilish imkonini beradi.

Bolalar uchun ertaklarning sahnalashtirilgan ko'rinishi ular o'rgangan voqealarni yanada chuqurroq anglash imkonini beradi. Teatrlashtirilgan o'yinlar orqali ular jamoada ishlashni, o'z his-tuyg'ularini ifodalashni va muayyan vaziyatlarda o'zlarini boshqarishni o'rganadilar.

Bolalarga o'z hayollaridan ertaklar yaratish imkonini berish orqali ijodkorlik va fantaziyasini rivojlantirish mumkin. Bu ular uchun o'z fikrlarini erkin ifoda qilishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ertakterapiya boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda noyob va samarali usul hisoblanadi. Ushbu usul bolalarning psixologik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatib, ularda muhim qadriyatlar, ijodkorlik va nutq madaniyatini shakllantiradi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ertaklar orqali tarbiya berish nafaqat ta'lim muassasalari, balki oilalarda ham keng qo'llanilishi zarur. Bu jarayon nafaqat bolalarning qobiliyatlarini rivojlantirishga, balki ularning kelajakdagi muvaffaqiyatli hayotini shakllantirishga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zokirova D. "Ertaklar orqali tarbiya berish usullari." Toshkent, 2020.
2. Karimova N. "Boshlang'ich ta'limda nutq rivoji va ertaklar." Pedagogika jurnali, 2021.
3. Bettelxaym B. "Ertaklarning bolalar rivojiga ta'siri." Moskva, 2018.
4. UNICEF hisobotlari: "Bolalar ruhiy holatini o'rganish."
5. Zamonaviy pedagogika usullari bo'yicha xalqaro tajriba.